

KRAJSKÝ ÚŘAD LIBERECKÉHO KRAJE

odbor životního prostředí a zemědělství

Číslo jednací
KULK 48494/2024
OŽPZ 623/2024

Oprávněná osoba/linka/email
Ing. Habrda/401
kristian.habrda@kraj-lbc.cz

Liberec
26. června 2024

VEŘEJNÁ VYHLÁŠKA OPATŘENÍ OBECNÉ POVAHY

Krajský úřad Libereckého kraje, odbor životního prostředí a zemědělství, jako věcně i místně příslušný orgán ochrany přírody ve smyslu § 29 odst. 1 a § 67 odst. 1 zákona č. 129/2000 Sb., o krajích (krajské zřízení), ve znění pozdějších předpisů, podle § 171 zákona č. 500/2004 Sb., správní řád (dále jen „správní řád“), a § 77a odst. 5 písm. f) zákona č. 114/1992 Sb., o ochraně přírody a krajiny (dále jen „zákon“), a podle § 13h odst. 2 a současně § 37, § 43 a § 44 zákona vydává:

OPATŘENÍ OBECNÉ POVAHY

Článek I. Předmět úpravy

- 1) Tímto opatřením obecné povahy se v rozsahu územní působnosti Krajského úřadu Libereckého kraje jako příslušného orgánu ochrany přírody (dále jen „krajský úřad“) **stanovují bližší podmínky uplatňování Zásad regulace bolševníku velkolepého (*Heracleum mantegazzianum*) v České republice¹** (dále jen „Zásady regulace“) za účelem jeho odstranění, případně kontroly nebo izolace. Dle schválených Zásad regulace bolševníku velkolepého (*Heracleum mantegazzianum*) v České republice je jako dlouhodobý cíl stanovena **úplná eradikace (úplné odstranění) bolševníku velkolepého na celém území ČR. Toto opatření obecné povahy se vztahuje na území Libereckého kraje v kompetenci krajského úřadu, tj. mimo území velkoplošných chráněných území (CHKO Jizerské hory, CHKO Lužické hory, CHKO Český ráj, CHKO České středohoří, CHKO Kokořínsko-Máchův kraj), území Krkonošského národního parku a jeho ochranného pásma.**
- 2) Současně se pro účel dle předchozího odstavce **povoluje výjimka ze základních podmínek ochrany přírodních rezervací, konkrétně k používání biocidů, a uděluje souhlas k činnostem omezeným dle bližších podmínek ochrany v přírodních rezervacích a přírodních památkách a souhlas k činnostem omezeným v jejich ochranných**

¹ Věstník MŽP č. 7, srpen 2023.

T +420 485 226 111 E podatelna@kraj-lbc.cz

pásmech, konkrétně ke vjezdu, vstupu a používání chemických prostředků v těchto územích.

Článek II. Opatření k regulaci

- 1) Při eradikaci bolševníku velkolepého se postupuje v souladu s kap. 3.1, 3.2, 3.3, 3.4. a 4.7.5 Zásad regulace.² Především je nutné:
 - a) Bolševník a jeho porosty eradikovat mechanicky či chemicky nebo kombinací obou metod. Přednostně je třeba řešit rostliny či porosty s významným rizikem dalšího šíření (podél cest, vodních toků atp.). Chemické zásahy je třeba provádět v souladu s rostlinolékařskými předpisy³.
 - b) Mechanické a chemické zásahy provádět ve vegetační době. Eradikaci rostlin je nutno provádět nejpozději do doby květu. Při zjištění kvetoucích rostlin je nutno květenství důkladně zlikvidovat (optimálně spálit) včetně semen tak, aby nedošlo k rozsypání a šíření semen.
 - c) Kontrolovat místo, kde byla opatření provedena, v následujícím roce i v dalších letech. V souladu se Zásadami regulace odstraňovat všechny zjištěné rostliny.
- 2) Údaje o provedení regulačních opatření, tj. zejména o místě, termínu a rozsahu zásahu, bezodkladně oznámit příslušnému orgánu ochrany přírody.
- 3) Opatření k eradikaci bolševníku provádějí uživatelé nebo vlastníci pozemků v rámci běžné péče o pozemky.
- 4) Pokud uživatelé nebo vlastníci pozemků s výskytem bolševníku velkolepého jeho eradikaci neprovádějí, může je příslušný orgán ochrany přírody v rámci naplňování priorit dle čl. III vyzvat, aby za podmínek dle § 13j odst. 4 zákona zajistili její provedení, a informovat je o možnosti dalšího postupu dle § 68 odst. 3 a 4 zákona. Výzva se uživatelům či vlastníkům pozemků doručuje písemně, a není-li to možné nebo účelné, prostřednictvím veřejné vyhlášky.
- 5) Neobdrží-li krajský úřad do konce lhůty stanovené ve výzvě písemný projev vůle uživatele nebo vlastníka provést nezbytná regulační opatření, je v souladu s § 13j odst. 4 zákona oprávněn tato opatření provést sám.
- 6) Krajským úřadem budou v rámci mapování shromažďována data o výskytu bolševníku velkolepého na území Libereckého kraje. Při zjištění výskytu bolševníku velkolepého je nutno toto zjištění výskytu hlásit krajskému úřadu včetně dat o lokalizaci (číslo pozemku a katastrální území, GPS souřadnice atp.), popř. velikosti zjištěného porostu bolševníku (ks, metry čtvereční). Mapování výskytu bolševníku lze provádět i prostřednictvím aplikace BioLog (mobilní telefon).
- 7) Krajským úřadem bude dále prováděn monitoring úspěšnosti prováděných opatření na všech evidovaných lokalitách s výskytem bolševníku.

² Viz také Standardy péče o přírodu a krajinu, Likvidace vybraných invazních druhů rostlin, Agentura ochrany přírody a krajiny ČR.

³ Zákon č. 326/2004 Sb., o rostlinolékařské péči.

Článek III. Priority regulace

Pro eradikaci bolševníku velkolepého se stanovují tyto územní priority:

- 1. Na pozemcích s umístěním technické infrastruktury, zejména komunikací, železničních drah a produktovodů včetně jejich ochranných pásem, a na pozemcích vodních toků:**
 - a) Uživatelé nebo vlastníci pozemků zajistí při jejich správě a při údržbě technické infrastruktury či vodních toků, aby veškeré práce probíhaly v souladu se Zásadami regulace bolševníku velkolepého.
 - b) Krajský úřad jim bude předávat informace o místech výskytu bolševníku velkolepého a o požadavcích na provádění regulačních zásahů.
- 2. Na pozemcích ve vlastnictví obcí, kraje a státu, včetně pozemků svěřených do správy dalším subjektům:**
 - a) Uživatelé nebo vlastníci pozemků zajistí, aby všechny zásahy na těchto pozemcích probíhaly v souladu se Zásadami regulace. Průběžně navíc provádějí cílené kroky k odstranění bolševníku velkolepého.
 - b) Krajský úřad bude uživatelům nebo vlastníkům pozemků předávat informace o místech výskytu bolševníku velkolepého a o požadavcích na provádění regulačních zásahů.
- 3. Na lesních pozemcích ve vlastnictví státu a samosprávných subjektů, které jsou ve správě jimi zřizovaných organizací:**
 - a) Uživatelé, nebo vlastníci lesních pozemků průběžně provádějí cílené kroky k odstranění bolševníku velkolepého.
 - b) Zásahy k regulaci bolševníku velkolepého musí být prováděny v souladu se Zásadami regulace.
- 4. Na všech ostatních pozemcích:**
 - a) Uživatelé, nebo vlastníci pozemků průběžně provádějí cílené kroky k odstranění bolševníku velkolepého.
 - b) Zásahy k regulaci bolševníku velkolepého musí být prováděny v souladu se Zásadami regulace.

Článek IV. Obecná úprava

- 1) V rámci stavebních činností, zemních prací či těžby surovin je nutné dbát, aby nedocházelo k šíření bolševníku velkolepého.
- 2) Je-li to účelné, vyzve krajský úřad uživatele či vlastníky pozemků, na kterých byla provedena regulační opatření, postupem obdobným jako v čl. II. odst. 2, 3 a 4, aby dohodnutým způsobem zajistili opatření k obnově dotčených ekosystémů, popř. taková opatření učiní sám.
- 3) Šíření bolševníku velkolepého v důsledku nedodržování postupů dle Zásad regulace a tohoto opatření obecné povahy může být podle příslušných skutkových podstat obsažených v zákoně postihováno jako přestupek.

Článek V. Platnost a účinnost

- 1) Opatření obecné povahy podle § 173 odst. 1 správního řádu nabývá účinnosti patnáctým dnem po dni vyvěšení veřejné vyhlášky na úřední desce Krajského úřadu.
- 2) Toto opatření obecné povahy je platné do jeho zrušení Krajským úřadem Libereckého kraje (tj. do splnění cíle – dosažení úplné eradikace bolševníku).

Odůvodnění

Krajský úřad, jako příslušný orgán ochrany přírody podle ustanovení § 77a odst. 5 písm. g) a i) zákona, přistoupil k vydání tohoto opatření obecné povahy, kterým je řešena implementace nařízení EP a Rady (EU) č. 1143/2014, o prevenci a regulaci zavlékání či vysazování a šíření invazních nepůvodních druhů. Novelou zákona (platnost a účinnost novely od 1. 1. 2022) byla následně uložena vlastníkům a uživatelům pozemků a dalším osobám včetně orgánů ochrany přírody povinnost realizovat opatření k úplné eradikaci bolševníku velkolepého na celém území ČR. Ministerstvem životního prostředí byly následně v roce 2023 vydány a schváleny **Zásady regulace bolševníku velkolepého (*Heracleum mantegazzianum*) v České republice**. Opatření obecné povahy jsou krajským úřadem ve smyslu § 13h odst. 2 zákona upřesňovány priority, postupy a opatření k regulaci bolševníku včetně termínů.

Bolševník velkolepý je impozantní rostlina, která pochází z oblasti centrální Asie (Kavkaz a z jihu přilehlé oblasti). Dorůstá výšky několika metrů (až pěti) a jeho bílá květenství mohou dosahovat i půl metru v průměru. Bolševník je veden jako nebezpečný invazní druh, který je schopen ničit původní ekosystémy. Obsahuje látky, které u člověka způsobují těžké fotodermatitidy (dráždí kůži a způsobují vyrážky a puchýře). Vzhledem ke zdravotním rizikům je nezbytné používat při likvidaci bolševníku vhodný ochranný oděv, popř. další ochranné pomůcky (brýle nebo obličejový štít, respirátor). Je nutno si uvědomit, že prvotní kontakt s rostlinou a jejími šťávami je bezbolestný. Fototoxické reakce, které jsou příčinou následných problémů, se aktivují obvykle po 15 minutách osvětlení postižených míst.

Mechanické odstranění (ideální je rostlinu na jaře po vyrašení podrýt – přerušit kořeny cca 10 cm pod povrchem) je nutno provést před vysemeněním rostliny (obvykle to znamená v první půli května).

Chemický postřik je optimální v první fázi realizovat selektivním herbicidem. Totální herbicidy obsahující glyfosát (např. Roundup-Bioaktiv) a likvidují všechny zasažené rostliny. Aplikaci postřiku je třeba provést opět brzy na jaře, když rostliny dosáhnou výšky zhruba 20-40 cm. Na konci května/začátku června je třeba postřik zopakovat, pro tuto fázi je možno použít totální herbicid s tím, že aplikace je prováděna pouze na přeživší rostliny.

Obě metody (mechanickou a chemickou) lze kombinovat. Vždy je nutno pamatovat na to, že nestačí výskyt rostliny potlačit, nemá-li se celá kalamita opakovat, je nutno ještě minimálně 10 let oblast pečlivě hlídat (setrvačnost semen v půdě) a provádět eradikaci nalezených rostlin bolševníku.

Na území Libereckého kraje je v současnosti evidován spíše roztroušený bodový výskyt bolševníku (kusy či desítky kusů v rámci jednoho místa). Vyjímkou je oblast Železnobrodská, konkrétně obec Pěnčín, kde je výskyt bolševníku vyšší (stávající i bývalé zemědělské areály a jejich okolí). V tomto území jsou ale opatření proti výskytu bolševníku realizována již několik let a výskyt bolševníku se tak postupně daří potlačovat.

K bodům nařízení:

Jak již bylo konstatováno výše, povinnost úplné eradikace bolševníku velkolepého vyplývá z nařízení EP a Rady (EU) č. 1143/2014, o prevenci a regulaci zavlékání či vysazování a šíření invazních nepůvodních druhů, která byla implementována v rámci novely zákona v roce 2021 s účinností od 1. 1. 2022. Ministerstvem životního prostředí byly proto zpracovány a schváleny Zásady regulace bolševníku velkolepého v České republice. Vydání tohoto nařízení navazuje na vydané zásady a upřesňuje postup a povinnosti jednotlivých subjektů v této věci.

Krajským úřadem jsou proto od roku 2022 shromažďována data o výskytu bolševníku a v roce 2023 byla provedena i opatření v území s největším výskytem rostlin. Krajský úřad bude v mapování výskytu bolševníku a jeho evidenci pokračovat. V rámci zákona byla hlavní činnost, tj. likvidace rostlin bolševníku velkolepého, popř. jejich porostů, přenesena na vlastníky či uživatele pozemků s výskytem bolševníku. Dále je nařízením uložena obecná povinnost pro všechny osoby informovat o zjištěném výskytu bolševníku krajský úřad, který tyto informace ověří a bude iniciovat řešení (vyzve vlastníka atp.). Nařízením je řešena i situace, kdy vlastník/uživatel pozemku nebude schopen zajistit k eliminaci výskytu bolševníku (viz § 13j odst. 4 zákona).

Krajský úřad proto vydal veřejnou vyhláškou pod č.j. KULK 36324/2024 ze dne 10. 5. 2024 Návrh opatření obecné povahy, kterým se stanovují podmínky uplatňování Zásad regulace. Tento návrh byl zveřejněn dne 13. 5. 2024 na úřední desce krajského úřadu a zároveň na úředních deskách všech obcí, městysů a měst Libereckého kraje, vyjma těch, které leží celým svým obvodem na území CHKO či KRNP a jeho ochranného pásma. Ve stanované lhůtě krajský úřad neobdržel ke zveřejněnému návrhu žádnou připomínku nebo námitku. Bylo proto přikročeno k vydání opatření obecné povahy. Toto opatření bude opět zveřejněno jak na úřední desce krajského úřadu, tak i na úředních deskách všech obcí, městysů a měst Libereckého kraje, vyjma těch, které leží celým svým obvodem na území CHKO či KRNP a jeho ochranného pásma po celou dobu platnosti opatření.

Časová platnost tohoto opatření obecné povahy byla stanovena s ohledem na uloženou nutnost úplné eradikace bolševníku na území Libereckého kraje.

Poučení

Proti opatření obecné povahy nelze podat opravný prostředek (§ 173 odst. 2 správního řádu).

RNDr. Jitka Šádková
vedoucí odboru životního prostředí a zemědělství

Příloha: Přehled metod dle Zásad regulace bolševníku velkolepého.

Příloha: Přehled metod dle Zásad regulace bolševníku velkolepého, kapitoly 4.7.5.

Aplikace přípravku (herbicidu)	Období zásahu	Metoda	Číslo stránky v zásadách regulace	Je k aplikaci potřebná způsobilost? ⁴
NE	Zjara hned po vyrašení rostlin	Mechanické podrývání rostlin	24	NE
ANO	Nejpozději do doby květu	Aplikace herbicidu na listy rostlin	25	ANO
ANO	Zjištění kvetoucí rostliny	Je nutno květ a zejména semena důkladně zničit (spálit) tak, aby nedošlo k rozšíření semen. Na zbytek rostliny aplikovat herbicid	25	ANO

Obecné zásady

Bolševník je **vhodné odstraňovat kombinací obou metod**, tj. mechanické a chemické. Optimální postup je malé rostliny podrýt rýčem (přerušení kořene 10-15 cm pod zemí) a vyrytou rostlinu nechat na vhodném stanovišti uschnout. Mechanickou likvidaci je vhodné provádět hned po vyrašení rostlin. Při následné kontrole (červen) je optimální provést postřik nalezených rostlin selektivním herbicidem. Při opakovaném použití herbicidu ve stejném místě ((na dohledané přeživší rostliny) je možno použité herbicidy střídat (pro první postřik použít selektivní herbicid, při dalším použití ve stejném místě je možno použít totální herbicid s tím, že dojde k aplikaci jen na přeživší rostliny).

Při zjištění **květoucí rostliny** je třeba odstranit květ a důkladně jej zničit včetně semen (spálit) tak, aby nedošlo k šíření semen. Na zbylou rostlinu aplikovat herbicid.

Chemické přípravky (herbicidy) je třeba používat **v souladu s jejich povolením a s pokyny uvedenými na obalu**.⁵ Potlačování bolševníku zejména na zemědělských pozemcích je možné i prováděním hospodaření (kosení, pastva). Management na eradikaci bolševníku je na zasažených pozemcích provádět po dobu alespoň 15 let.

⁴ Viz. Odborná způsobilost pro nakládání s přípravky [<https://eagri.cz/public/portal/ukzuz/pripravky-na-or/odborna-zpusobilost>]. Údaje jsou platné ke dni vydání tohoto opatření obecné povahy.

⁵ Informace o přípravcích na ochranu rostlin jsou k dispozici na webových stránkách ÚKZÚZ:

Registr přípravků na ochranu rostlin [<https://eagri.cz/public/app/eagriapp/POR/>];

Rostlinolékařský portál [https://eagri.cz/public/app/srs_pub/fytoportal/public/#rlp].

Rozdělovník:

1. Zveřejněno na úřední desce Krajského úřadu Libereckého kraje – vyvěsit trvale do splnění cíle
2. Do datové schránky jako příloha žádosti o zveřejnění na úřední desce všem obcím a městům Libereckého kraje, vyjma těch, které leží celým svým obvodem na území CHKO či KRNP a jeho ochranného pásma

Obdrží obce:

Obec Bělá
Obec Benešov u Semil
Obec Bezděz
Obec Bílá
Obec Bílý Kostel nad Nisou
Obec Blíževedly
Obec Bohatice
Obec Bozkov
Obec Bradlecká Lhota
Obec Brniště
Obec Bukovina u Čisté
Obec Bulovka
Obec Bystrá nad Jizerou
Obec Cetenov
Město Cvikov
Obec Černousy
Město Česká Lípa
Město Český Dub
Obec Čistá u Horek
Obec Čtverín
Obec Dalešice
Obec Dětřichov
Obec Dlouhý Most
Město Doksy
Dolní Řasnice
Obec Držkov
Město Dubá
Obec Dubnice
Město Frýdlant
Obec Frýdštejn
Obec Habartice
Obec Háje nad Jizerou
Obec Hamr na Jezeře
Obec Heřmanice
Obec Hlavice
Město Hodkovice nad Mohelkou
Městys Holany
Obec Holenice
Obec Horka u Staré Paky
Obec Horní Branná
Obec Horní Libchava

Obec Horní Řasnice
Město Hrádek nad Nisou
Obec Hrubá Skála
Obec Chlum
Obec Chotovice
Obec Chotyně
Město Chrastava
Obec Chuchelna
Statutární město Jablonec nad Nisou
Město Jablonec nad Jizerou
Město Jablonné v Podještědí
Obec Janovice v Podještědí
Obec Janův Důl
Obec Jenišovice
Obec Jeřmanice
Obec Jesenný
Obec Jestřebí
Město Jilemnice
Obec Jílové u Držkova
Obec Jindřichovice pod Smrkem
Obec Karlovice
Obec Koberovy
Obec Kobyly
Obec Kořenov
Obec Košťálov
Obec Kozly
Obec Krásný Les
Obec Kravaře
Obec Kruh
Obec Kryštofovo Údolí
Obec Křižany
Obec Ktová
Obec Kunratice
Obec Kunratice u Cvikova
Obec Kvítkov
Obec Lázně Libverda
Obec Lažany
Obec Levínská Olešnice
Statutární město Liberec
Městys Libštát
Obec Líšný
Město Lomnice nad Popelkou
Obec Loužnice
Město Lučany nad Nisou
Obec Luka
Obec Malá Skála
Obec Maršovice
Obec Martinice v Krkonoších
Město Mimoň
Obec Mírová pod Kozákovem

Obec Mníšek
Obec Modřišice
Obec Mříčná
Obec Nová Ves
Obec Nová Ves nad Nisou
Obec Nová Ves nad Popelkou
Město Nové Město pod Smrkem
Obec Noviny pod Ralskem
Město Nový Bor
Obec Ohrazenice
Obec Okna
Obec Okrouhlá
Obec Olešnice
Město Osečná
Obec Paceřice
Obec Pěnčín (okr. Jablonec nad Nisou)
Obec Pěnčín
Obec Pertoltice
Obec Pertoltice pod Ralskem
Obec Peřimov
Obec Plavy
Obec Poniklá
Obec Proseč pod Ještědem
Obec Provodín
Obec Přepere
Obec Příkrý
Obec Příšovice
Obec Pulečný
Obec Radčice
Obec Radimovice
Obec Rádlo
Obec Radostná pod Kozákovem
Obec Radvanec
Město Ralsko
Město Raspenava
Město Rokytnice nad Jizerou
Obec Roprachtice
Město Rovensko pod Troskami
Obec Roztoky u Jilemnice
Obec Roztoky u Semil
Město Rychnov u Jablonce nad Nisou
Obec Rynoltice
Město Semily
Obec Skalice u České Lípy
Obec Skalka u Doks
Obec Skuhrov
Obec Slaná
Obec Sloup v Čechách
Město Smržovka
Obec Soběslavice

Obec Sosnová
Obec Stráž nad Nisou
Město Stráž pod Ralskem
Obec Stružinec
Obec Stružnice
Obec Studenec
Obec Stvolínky
Obec Světlá pod Ještědem
Obec Svijanský Újezd
Obec Svijany
Obec Svojek
Obec Svojkov
Obec Svor
Obec Sychrov
Obec Syřenov
Obec Šimonovice
Obec Tachov
Město Tanvald
Obec Tatobity
Obec Troskovice
Obec Tuhaň
Město Turnov
Obec Velenice
Město Velké Hamry
Obec Velký Valtinov
Obec Veselá
Obec Víchová nad Jizerou
Obec Višňová
Obec Vlastiboř
Obec Vlastibořice
Obec Vrchovany
Obec Všelibice
Obec Všeň
Město Vysoké nad Jizerou
Obec Záhoří
Obec Zahrádky
Město Zákupy
Městys Zásada
Městys Zdislava
Obec Zlatá Olešnice
Obec Žďárek
Obec Ždírec
Město Železný Brod
Obec Žernov

Na vědomí:

Agentura ochrany přírody a krajiny ČR, Kaplanova 1931/1, 148 00 Praha 11 – Chodov

Správa KRNAP, Dobrovského 3 543 01 Vrchlabí

Ministerstvo životního prostředí, Sekce ochrany přírody a krajiny, Vršovická 1442/65, 100 10 Praha 10

Vyvěšeno dne: